

Kemences vidék

KÖZGAZDASÁGI FÜGGETLEN HETILAP.

(KISCZELL és VIDÉKE)

Megjelenik minden vasárnap.

(KISCZELL és VIDÉKE)

Kisczell: 3 kor. — Hegyvidék: 2 kor. —

4. — Képes száraz ára — 70.
A k. és jegyárak egy óra-3 kor., ill. 5 kor.

Magyarországi
Könyvtár

Dömléki-utca,
Szlovákia a Kisdömléi és év. Szegednél, Szlovákia
Könyvtárakban

Balaton — hadibank

Eznek a most folyó világháborúnak a végkísérlete nem kizárólag hadtaktika és stratégiai tudomány műve lesz. Ezt a háborút nem csak az fogja nevezetessé tenni a jövő történetében, hogy a legtöbb ember állt egymással szemben, hogy szinte hihetetlen csatákat, gigászi átközeleket vívott meg az ellenfelek, hogy mérhetetlen forrályal, tűzzel, vízzel, földön és égen vívták a háborút. Nem, mindezek csak külsőségek, borzalmasan érdekesek számunkra, a kik átéljük az eseményeket, érdekesülők lesznek azok számára, akik egy jövőkor történeti regényében fogják olvashatni, de az objektív, tárgyilagos történeti kritika más szempontból fogja megítélni a dolgokat. A főszempont, a mely ezt a háborút valóban nevezetessé és egyedülállóvá teszi, az, hogy ez a nagyobb erőpróbája a világ gazdasági rendjének. Ilyen erőpróbát a gazdasági élet még sohasem állt ki. Ma, a mikor a közgazdaság volt az elképzelhető legtökéletesebb internacionális szervezet. Ma, a mikor a nemzetközi vonatkozások még a legkisebb existenciák életére is hatással voltak, ma az egyes országok egyszerre elvágták a nemzetközi érintkezéstől, elszakították.

Egy felévalval előtt még senki sem mert elképzelni, hogy a nemzetközi forgalom ennyire megbénuljon, valamint azt, hogy a gazdasági élet és kultúra

akkora megpróbáltatások elé kerüljön.

Ma örömmel, öntudattal és megelégedettséggel állapíthatjuk meg, hogy ezt az erőpróbát a legjobban a legtökéletesebben mi és hű szövetségeseink Németország állítottuk ki. Tökéletes a nyugalom és a háború egészen szoros gazdasági következményein kívül semmi különösebb pánik nem forgatta fel gazdasági életünk menetét. Természetes, hogy a háború következményeként bizonyos ipari és kereskedelmi ágak, továbbá egyes érdekeségi foglalkozások védelmei lejjebb szálltak, sőt a minimumra csökkentek, de nem akasztották meg az egész vérkeringést. A moratórium rendelkezései az utóbbi időben inkább hasznára, mint kárára voltak a kereskedelmi életnek.

Most pedig egészen megváltozik a helyzet. Megalakult, mint a napilapokban olvasható volt, a hadibank, 320 millió korona áll a hadihitelesnek rendelkezésére, 320 millió korona fog új tápláló erőként a magyar közgazdaság ereibe jutni és ez a 329 millió még élénkebbé, még tökéletesebbé fogja tenni a háború folytán lelkünkadt közgazdasági forgalmat.

Nekünk a monarchia két államának, legnagyobb megelégedésére kell, hogy szolgáljon az, hogy még hadikölcsön felvételére sem volt szükségünk. Oly tökéletesen el voltunk készülve minden esetre, hogy, oly tökéletesen gondolkodtunk előre mindenről, hogy nincs szükségünk hadseregünknek — legalább egyelőre —

arra, hogy kölcsönt vegyen fel.

Németország éppen az ellenkező módon bizonyította be, hogy gazdaságilag erős és szinte megdönthetetlen. Bebizonyította ezzel a hadikölcsönrel, a mit felvett. Mert az az imponáns együttérés, a melyet ebből az alkalomból a német nemzeti tanúsított, feler egy milliós hadsereggel. Németország nem úgy készült elő a háborúra, hogy tartalékokat gyűjtött. Németországnak nem volt erre szüksége, mert az egész német nemzeti tartaléka a hadseregnek. Hogy ez a feltéves helyes, azt éppen ez a milliárdos hadikölcsön bizonyította be. De Németország erejét bizonyítja maszerrel az is, hogy ott még moratórium elrendeléseire sem volt szükség. Németország nyugalmát, rendjét még ez a hatalmas világháború sem tudja megingatni.

A gazdasági győzelem tehát ebben a háborúban már a kezünkben van. Feladatunk követni kell és követni is fogja a harctéri diadal is!

— A megyei tisztviselők mandátuma. Az országgyűlés annak idején az egységtörvényvel egy évi idővel hosszabbította meg a társított vármegyei tisztviselők lejárt mandátumát. Ez az egy évvel időhatar jelölése a háborus gondok mellett a tisztviselőket természetesen sokat foglalkoztatja most az existenciájukat köztársasági kérdés, mely a törvényhozas süntetelése folytán függőben maradt. Erre azve illetékes helyről jeleink: Minthogy a képviselőház az idő sürint összehívni nem lehet, a kormány rendelti unon fogja meghosszabbítani a megyei tisztviselők mandátumát, még pedig a háború tartama.

Sebesültek közt.

A kapu előtt sárga amselágoz román bakák, legjobbnak kampón bot a kezében, a vezetés dómáktól kapták. Kiknek a fej van be, — kinek a karja felkötve. Azenkon a becsületesen teljesített hősiesség nyugodt derjtje. Kevés hősitük az elégedetlen, rómlátó; a leg többje büszken és jökdvöven beszél az elmulat nagy napokról. Krasznikról, Kisgyérről, Tomaszról, Zamosról, Komarowról, Grodekéről. Crupa roham, crupa győzelem. A salanovik, bródyik, kembergiek csak itthon tudták meg, hogy vissza vannak; a mikor mellet, karon, lábón érte a golyó, még átstíték — verték az ellenséget.

A seb az semmi. Bekötötték, begyógyulhat lehet megint egy — kettőre. Fáj a fej? Nem érzem, csak egy lökést. Ha vér folyék, észre se venné. Jól bekötötték? Jól. Hát ennyivel volt-e mindig? Volt sok, ami kor volt. Jól bának itt az emberrel a kórházban? Az isten megáldja a derék nagyságokat. Hát a tiszt urak a táborban. Kiházasom azt. As anyám...

És itt mindegyik tud valami kedveset, meghittet az ó hadnagyáról, kapitányáról.

Bámulatos. Mindezek az emberek koromai verekedés után és előtt hihetetlenül pózónak. A csatáról úgy beszélnek, mint valami búcsúról. Hogy a vérüket ontották, ontják és fogják ontani a szűz, az olyan természetesen valami, mintha

ágyúszó mellett élték volna egész ifjúságukat. A tartalékokat sorra kérdezem, van-e választójoguk? Alig egy-kettőnek.

A mint felérek az elsőemeleti folyosóra, Toca nagy ártja üli meg a fülem Belépek az első nagy terembe, a könnyebb sebesülteknél vagyok.

Negyven ágy áll négy sorban egymás mellett. Középen üres négyszög, sarkában kerékasztal, rajta óriás gramofon. A gramofon körül vagy tíz baka hallgatja nagy művelzet el Puccini remekét. Az egyik tartalékos és nélkül forgatja a ládából kinyúló indító emeltyűt, verki nek nézi. Egy löca körül hárman dominóznak, s az ágynak dülve vagy ázen tábori levelezőlapot írnak. Ágyban fekvő beteg alig van kettő-három. Az egyik csatát iszik s omlás kiflin harap nagyokat, a melyet az ápoló nővér nyújt a beteg száájához.

— Hát a balkezének mi baja? — kérdelem.
— Most vette le róla a doktor — az a kis ujjamat.

— Fáj nagyon?
— Jobban fáj annak a muszkának, a kit hason szartam.

— Hát után van étvágy most, a mikor ugy megessenvedett?
— Hogy van e?
— Nem folytatta, hogy ki ne hulljön a csájaja. Persze sorra veszem egyenként a vitéseket. A sebesültekről nem szivesem, inkább fitymálva beszél valamennyi, mintha sztygyellné. De annál többet — s megvallom, nem győstem csodálni arról, hogy „mikor meggytak már”?

A szomszéd szobában két ágy van mindakétben s-bentül fekszik, közösen vöröskeresztes ura-aszony ül egy széken és költgat.

— Jaj kérem, a világrt so tocsák csakkal dinkurálni, mert összeveszenek nyomban.

Megundrom, hogy az egyik magyar, a másik meg orosz sebesült, mindakettő egy csatában sebesült meg (Komarowal), mindakettő tudni a melletti folyton azon veszekednek, melyik győzött? Szimpatikus az az orosz is, akitől borsával került fogasába, ünszretesen, de nagy szal viselkedik, csak a magyar kollega inesselkedést (pedig annak lábát vitte el a gránát) nem tudja szóltan túrni. Nekik külön ápolónő kell bekötésre.

— Hát hogy is volt az? — nem álltam meg, deára a nene felszólításának.

Hanem erre olyan tükibálás indult meg a két ágyból, hogy futva menekültem.

Odakint az ussonát viszik nagy táskón a derek nővérek. Kávét, teát, kuglófot, pogácsát. Az ápolói fehér ruhában olyan szépek, kedvesek. Sokkal sokkal előkelőbbek, mint a bujjasoknyában. És amerre megy az ember, nem győzi hallani a dícsérelüket. Azok a legmunkásabbak, legállozatkészebbek, a kik talán eddigi életük során legkevesebbé szokták meg. A mosdulatuk rugalmasságából arcuk egészenesen meoelygánból szinte kimagyark, hogy ujjongva jöttek rá: nemcsak Váci úca és Gerbeaud van a világon.

Persze az önfeláldozásnak is megvannak a bódécai. Épp most áll meg a kapu előtt két lipidai. Királyné mosdulatokkal lejt a jordan fehérselyem vöröskeresztes

A népfelkelők összehívása.

A 24 - 36 éves férfiak Egyesítése.

Amint már a napokban megírtuk, az 1886. évi XX. törvény cikk alapján a 24-36 éves népfelkelésre kötelezettek összeírják a ma már az erre vonatkozó hivatalos hirdetmény is megkeresett a megyéhez és onnan szétküldetett a községekbe.

Mintán nem mindenki olvashatja el ezt a fontos hirdetményt a lakragaszonok, helyesnek azt egész terjedelmében leküldöni.

Az 1886. évi XX. törvény cikk alapján utantatnak mindazon népfelkelésre kötelezettek, akik az 1878-tól 1890-ik évig bezárólag terjedő időben születettek és a sorozó vagy vegyes felülvizsgáló bizottság által 1913. év végéig fegyverképtelenségnek osztályozottak, illetőleg katonai vagy honvéd felülvizsgáló bizottság által a közös hadsereg haditengerészet, a honvédség vagy csendőrség kötelékéből 1913. év végéig elbocsátottak, vagy állítási kötelezettségüknek eddig meg eleget nem tettek, hogy összeírásuk végett a tartózkodási helyi községi előjáróságnál (varosi hatóságnál), kiközségben a körjegyző-székhelyen jelentkezzenek.

A jelentkezés alkalmával a népfelkelésre kötelezettek netán birtokában lévő népfelkelési igazolványi könyv igazolványát felmutatandó.

As összeírtak, az előjáróságnak később közléseendő rendelkezéséhez képest, a folyó évi november hó 16. tól december hó 31-ig terjedő időközben és helyen népfelkelési bemutatató szemlére fognak elővezettetni s ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni.

As alkalmassok bevonulásuk idejéről hirdetmény-utján nyernek értesítést.

Azok a népfelkelésre kötelezettek, a kik a bevett vagy törvényesen elismert vállalkozások papjaitól, vagy pedig, a kik végszt tanulmányaik alapján a véderő törvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntes kedvezményre jelenleg igénytel bírnának, ebbeli minőségüket a bemutatató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartozik.

As összeírás, a népfelkelési bemutatató szemlén való megjelenés és egyttal bizonyítatlan időre a népfelkelési tényleges szolgálat alól is felmentenek a következők:

- a) a pénzügyorségnél tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek; b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályafentartási, vontatási, műhelyi és szertári szolgálatban, to-

burnuszában egy női Lohengrin a lépcsőn föl felé...

Áttekintünk a súlyosan sebesült folyosó jára. A folyosó közepe táján az udvarra nyíló ablak mellett egy számonlyon alakatlan tömeg gubbaszt. Csak mikor léptünk egészen odaérnek halk beszédünk neszére válik ki belőle egy keservesen síró uriaszony formája. Soha meg kétségbeesést arcou ennyire kifejeve nem látam. Ha kőszivűek országában állítanak ki az ut közepére, itt sem akadna talán utas, a ki szótlan haladna el mellette.

- Miért sír, nagyasszony asszony?
- A hölgy egy darabig reám ejt inkább mint irányítja fáradt nészet, véraláfutott szemé mintha élettelen volna, szája azőle az emberfeletti fájdalomtól szinte gúnyosra görnyed.
- A fiam. Az én drága szép fiam.
- Sebesült hős fiát ápolja, ugy-e?
- Ápolom!

Nedves kis kendőjével megtörli szemét, homlokát szája szélét.
 — Igen, ápolom. Ma. Talán még holnap. Ástán vége.
 — Olyan súlyos az eset?
 — En már semmit sem tudok, csak egyet: azt a kínódsát már nem sokáig állom. Eleinte nyg volt, hogy megop-rájjak. aztán halasztgatni kezdtek, most már senki sem beszél róla. Tudom, hogy ez mit jelent. Isten bocsássa meg bűnömöt. De bár csak vége volna...

(Folytatás következik.)

vább a m. kir. vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek; c) a posta-, táviradutésnél, az I. cs. és kir. szab. Dunagőz. társaságnál, a m. kir. Folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnál, a Délmetet dunaökhajózási társaságnál, valamint egyes a hadiforgalomban résztvevő s a ca. m. kir. triezsi tengerazállítási vezetőség által külön kijelölendő tengerhajózási vállalatoknál állandó forgalmi szolgálatot teljesítő, vagy az azokhoz tartozó gyárakban és műhelyekben tartós alkalmazásban álló népfelkelésre kötelezettek; d) a közszékhely munkásokoztaghoz tartozó népfelkelésre kötelezettek; e) a községek és városok által kiállított népfelkelő munkások, valamint az által különleges hadicélú szolgálatokra igénybe vett népfelkelésre kötelezettek; f) azon a népfelkelésre kötelezett egyének, a kik a népfelkelési tényleges szolgálat alól már eddig is nevezérint felmentve voltak; — végül g) a bevett és a törvényesen elismert vállalkozások felmentel-papjai, illetőleg felavatott lelkészei és papi jellegű tanárai.

A ki a behívási parancsnak nem tesz eleget, azt karháttalommal vezeték elő és a törvény teljes szigorával büntetik.

A jelentkezések sorrendjét a községi előjáróságnak, illetőleg városi hatóságok a szükséges képest a helyszere a állapítják meg, úgy, hogy az összeírásnak e hónap 29-ig meg kell történnie.

A közigazgatási bizottság ülése.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága Bárány István főispán elnökletével múlt szerdán délelőtt tartotta rendes ülését. A főispán megnyitása után dr. Radó Gyula főjegyző, alispán helyettese jelentette, hogy a közbiztonsági állapotok kielégítők voltak.

E helyütt emlékként meg Ekdő főjegyző azon bejelentését is, hogy Kulicsky Ernő kir. tanfelügyelő betöltötte szolgálatának 35 ik esztendő-ját. Méltatta azon kiváló eredményeket, melyeket a tanfelügyelő, bár nem régóta működik vármegyénkben, különösen a megrosszított terén, de egyébként is elért. Nem lehet más óhaja a vármegyének, s ezt a közigazgatási bizottság is egyhangúlag magáévé tette, mint az, hogy Kulicsky minél hosszabb ideig maradjon a vármegyei közoktatás élén.

Kután a megyei főállatorvos jelentése következt, mely szerint újabban 1 állatorvost katonai szolgálatra behívtak, 1 állatorvost pedig a katonaság ideiglenesen szabadágolt. Jelenleg 5 m. kir. és 3 helyhatósági állatorvos teljesít katonai szolgálatot. A ragadós betegségek terén javulás mutatkozik.

Szeptember hó elején a hadsereg nagyobb mérvű busszükséglete miatt az állatállítók nagy lendületet vettek; a hónap második felében azonban megcsappantak.

Árvaszaki jelentés következt ezután, mely szerint a gyermekgyi közigazgatásnál nehézségek nem fordultak elő. Múlt hóban ellátásendő volt 4841 drb. miből 4257 drb. feldolgozása után elintézetlen maradt 584 darab.

A megyei főorvos jelenti, hogy a község-ségi állapot a múlt hóban kedvező volt. A helyen fertőző és ragályos betegségek csak csekély számban észleltek. A 43 fertőző betegségek esere közül 2 halálos volt.

A gyógyszereseti karban csekély számú változás történt.

As elmúlt hó folyamán 8 községben gyógyszerárvizsgálat és 3 községben korhazvizsgálat volt.

A koleraveszedelem elhárítására a legzregoribb intézkedések történtek. Mindenütt történetek intézkedések, hogy ha valahol netalan kolera eset fordulna elő, az teljesen izolálható legyen. Egyttal 500 egvényre való koleraoltóanyag keretét a helygyminiszteről.

A tanügyi jelentés következett ezután. A jelentés szerint az új tanévi szorgalmi idő a legbőbb iskolában megkezdődött. A háború állapotok miatt a közoktatásügyi miniszterium a IV-VI. osztályú és jártól elemi iskolai tanulókat felmentette az iskolabájarás alól. Sőt a nagyobb III. osztályú tanulókat is felmenthetők levén, a tanítás csak az I. és II. osztályokban folyik rendszeresen.

A rendes tanítás nagy akadályra az, hogy a tanítókat javrésze, 266, hadbavonult.
 A katonák számára eddigi adatok szerint 1400 kg. és 53 csák földiszederlemb gyűjtött össze.

A m. kir. pénzügyigazgató jelentése szerint állami egyenes adók és hadm-n es-ki-díjak kizáráléka a múlt hó végeig 1.775.287 korona volt, tehát 210.879 koronával kedvezőre vevőbb, mint a múlt év hasonló szakában.

A mozgósítás miatt az adótervezés az év első 8 hónapjában kedvezőtlen volt. Töröltetett szeptember végéig adóban és hadm-n es-ki-díjában 72.752 korona, orsz. betev. p. es-ki-díjában 219 korona ideig.

A hadba vonult családtagok részére járó segély az egész megyében kiadva folytatott. A később mo gósítottak család tagjai az összeírásai jegyzékből kimaradtaknak a pótló-gyűjteményben foglalt segélyzések kiadására folyósában van. As első összeírás alkalmával 5901 család részesült segélyben. Ez év végéig utólagosan segély-összeg 1.389.380 korona. Az egy napra eső segély 9248 kor 60 filler. Október 10-én a segélyezett családok a ma 6425 család. Ez év végéig utólagosan esett összeírás pedig 1.494.881 kor. 31 fill. a így az egy napra eső segély értéke 10.000 koronát.

Az államgépészeti hivatal jelentése szerint az állami és törvényhatósági köze az a múlt hó folyamán kielégítő állapotban voltak. As ország-üzletet hitepítéses befizetés-nyertek.

A királyi ügyész ez a központi forrásban vonó körözés jelenti, hogy a vizsgálati foglyok száma szeptember végé 35 az a múlt hó kezdeté pedig 129 volt. A rabunka 1370 koronát jövedelmezett. A két utóbbi jelentés tudomással vétel. A múlt hónap ügyes körültekintés, az állami b-zartak.

Elemtek . . .

Elemtek a fcsakék, elemtek a golyák, Üresek a hazák, üresek a ronak.

Elemtek a fiúk, elemtek a csatiba. Ott vannak mindnyájan nagy Muskat-orozzagha.

Mindenki kezébe csillag most a fegyver, Ha ember a talpán, ha igaz ember.

Északon és délen szólnak az agyuk, Kik itthon maradnak, gyámoltalan bárgyuk.

Most is egész faln nótasótól hangzik, Sok anya, sok leány tenn virraszt, . . .

Én is hallgatom a szép, vidám nótákat: Háboruba visznek sok legényt s apákat!

Csak én maradok itt, csak engem nem Ugyan mit vétettem én a jó istennek?

Künnysimnek árja szememből kiárad, Végigfolyja az én halovány orcimat.

Szegenyérzet fog el annak halatára, Hogy én nem mehetek már el a csatiba.

Akkor lennék boldog, csak akkor örülnék, Ha teáérted, Hazám, én is meghalhatnék!

Kovács János.

Hirdessen a Kemenesvidékben.

Sirolin
 "Roche"
 a légzőszervek megbetegedése
tudobetegségek.
 gégehurut, számarhurut, gyermekok görvénycórja ellen.

H I R E K

Vágyótlás.

Emésztő, győtri lelketem egy vágy:
Menni, rohanni az országon át!
Hol ropog a puská, villan a kard éle,
Hallik a gépfegyver félelmes zenéje!

Es ez andalító, bűgő zenébe
Kontrásva szólal — mintha mesélne —
As ágyak mélységes bariton hangja
Óreg harangszónak szűrnýl utódja.

Majd rémes villámok cikáznak a légben,
A mik megszülettek az emberi kézben
S miként ezer mennnykő csap le az ellensre,
Diadalmi mámor sug be a tömegbe.

Es eme nagy srpnel-lőporfüstös ködben
Sebesültszállítók jönnek mindeurúbben.
Kihosszák a sorból, leteszik a földre,
Frisz kőtéat adnak az imént kapott sebre.

Es az, mire leltem oly kínosan vágyik.
Sebeket bekötni, gyengéden ápolni,
Fülféje hajolni némán a betegnek,
Szíve dobbanását, óhajlását várni.

Es mint szép hounaknak szerető leánya,
Hihetném a tőmjént hasákn oltárára
Forró imádságban buszón eozedve:
Magyarok istene! vessz győzelemre!

Molnár Júliska

— **Kérelm.** Tisztelettel kérjék olvasóinkat,
legyenek szívesek a „Kemenesvidék” folyó évi
október hó 11-iki számát, ha birókuiban van,
részükre úv. Zsigmond Istvánné könyvkereske-
desébe leadni. Gynehány példányra szükségünk
volna.

— **Melytelenítés.** A szombathelyi kir. péns
ügyigazgatóság **Merris** Jenő járási számvevő és a
sárvári járása helyettesként kirendelte, kinek
most két járása van nyolcvan küszséggel. Őza
az, hogy a sárvári járási számvevő mint tartal-
lékos főhadnagy hadba vonult és a háboru tar-
tama alatt helenként két-három napi Sárvártól
tartózkodásra oszlik meg a két nagy járás hatal-
mas munkahalmaza.

— **Erősen beteg.** A második katonahalot-
tat kísérték örök nyugvó helyére a mult péntek-
en Celledőmőkön. **Steiner** Izidor budapesti villany-
szerelő az éssaki harcúeren sebesült meg, de se-
besüléséhez még a harcúerről hozott vérhas is
járult, a mi gondos ápolás dacára halálát okozta.
Hozzátartozói nem voltak, csak menyasszonya, a
kit utolsó óráiban látni kívánt. A körülötte szor-
galmaskodó ápolónők sürgönyöztek is érte, de
már nem érkeshetett meg. A temetésén megje-
lent az egész lakóosság, virággal kalmozva el az
elhunyt harcos koporsóját.

— **A vönöcki körjegyzőség új székhelye.**
Folyó év november elsején a vönöcki
körjegyző is celledőmőkli lakos lesz a jegyzői
irodával együtt. Eszer furcsaság oka abban rej-
lik, hogy a vönöcki jegyző lakása közegészség
ellenes és ember által nem lakható, a kör köz-
ségei pedig egy új jegyzői lakot építeni nem
hajlandók. Míután más alkalmas lakás Vönöckön
nincs, végeredményben most a községek 210 K
lakbér helyett ezer korona lak- és irodabéret fog-
nak fizetni. Ast hiszünk, hamarosan észretérnek

a vönöcki körjegyzőség községei és gondnokai
fognak jegyzői lakás építéseről.

halál. — **Király** Gyula körmen-
di kir. járásbíró szerdán délelőtti szívvelhálódás kü-
vetkezésében hirtelen elhunyt. Halála szíves ká-
rúben keltett nagy réssvétet.

— **Arany** — **a megyében.** Iméet értesetek
fogyol orosz tisztek megyénkbe. Zarkabására
Festetics gróf kastélyába, Gyöngyöskeresúteron
Draskovits Pal gróf kastélyába, Táplánfára-Wohl
féle, báró Vecsers által bérbe birt kastélyba és
úv. Széll Ignácú kastélyába, összesen mint egy
50 fogoly orosz tiszteet szállítottak.

— **Az elesettek családjának eltarítása.** Az
államnak és társadalomnak mind erősebb me-
rderben kell kiterjesztenie máris nagy méretű
segítő akciót s a háboru borzalmainak aranya-
ban egyre több sebet kell gyógyítani, egyre több
fájdalmat enyhíteni. Igen súlyos és nagy anyagi
erőt megkövetelő feladat lesz az elesettek özve-
gyeiről és árváiról való gondoskodás, ámbár —
es est az érdekeltek meggyőztetésére tesszük
közzé — illetékes helyen már legapóbb res-
sletéig kidolgozták a katonai özvegyek és árvák
nyugdíjszerű ellátásának programját is. A nyug-
díjosság egyáltalán intésményileg biztosítja az
állam, illetve a katonai kincstár és pedig nem
csak a tisztikarnak (a tartalékos tisztek is ide
számítva), hanem a legénység hátramaradottainak
is. Az özvegy nyugdíj egyaránt jár a közös
hadereg, a honvédség, a tengerészet és a nép-
fölkélti szolgálatban elesettek hátramaradott-
jainak.

Elethossziglan, illetve újabb házaszáig
jár nyugdíj annak az özvegynek, kinek férje a
harcúeren szerzett sebesülésben, önhibáján kívül
ott szerzett járványos betegségben vagy pedig a
hadjárat társadalmainak börténkezésben halt meg.
Hadapródmester özvegyének 300 K, örmeistere-
nek 240 K, kaplár özvegyének 120 K, és köz-
legény özvegyének 72 K. jár évente. Ha azonban
a férj a tüszonaban esett el, 50 százalékkal
nagyobb nyugdíj jár az özvegynek. Ezenkívül
minden törvényes gyermek után évi 48 K. ne-
veltetési pótlék jár 16 éves koráig, ha
tanulmányokat folytat, a **nyugdíj**
a nagykorúság előréig utalható ki.

A nyugdíjakat valószínűen a postatakarék-
pénztár utján fogják folyósítani, mivel az élet-
benléte nek havonta való igazolása nagyon körül-
ményes és fáradságos lenne. A nyugdíjigények
megállapítása azonban egyelőre nem kerülhet
sor, de es nem is sürős, mert a halálesetet
követő hat hónapon át a családnek hadbavonul-
tak részere megállapított és kintalt segítő
összeg jár. A szerényen meg szabott özvegyi
nyugdíjjal azonban még sok máltányos esetben
kegydíjakkal is kifogják bővíteni, a katonai
kincstárnak ezér sor erre szolgáló alapítvány-
összeg áll rendelkezésére.

— **Új iskola.** A kertai róm. kath. hitközség
a hívek áldozatkészségéből és az állam segélyezé-
sével a pedagógiai elveknek minden tekintetben
megfelelő úszy emeletes iskolát építetett, melyet
ma, vasárnap ünnepélyesen szentelnek fel a ren-
deltetésének átadni. Az új iskola létrehozásában
igen nagy buszóságot fejtett ki a hitközség ér-
dem-tanítója, Verner Károly.

— **Ésszár tonnak kormentes** Könyvelmü
szerencésülteségnek lett áldozata **Horváth** József
alsóberkifalusi sebesült huszár. Ugyanis **Hary**
Bela körmen-
di körbelyi iassa Alsóberkifalura
ment az ottani sebesülteket meghozatválni. A
midőn munkáját végezte, játazani, vizsgáltni
kezdte a huszár fogyerét s nem tudva, hogy az
meg van töltve, célbavette Horváth Józsefet és
refrásan szólt: „Na most agyonlövöm!” A
fegyver elsült, a golyó halálisan találta a sebes-
ült huszárt. A gyerekesny áldozatát Körmen-
den temették el katonai pompával nagy réssvét mel-

lett. A község virággal kalmozta el
ton harcos koporsóját.

lyonás a Korona szállóban e hó 24-én vette
detet és tart egyházt kérvét tisztelet meg.
uttal mindjárt egy létecsél snakbinotog is
kodik, a mely a levak árát
esetero meghatározza.

— **A** —
eny része ma jóval kevesebb igit
delkesek, mint normális viszonyok ké-
igis erejének egy része a naszerének, a hant-
nak teljeit aralgálatot. Különben az éssé vát-
munkálatoknál okos es savart, a mi miatt nek
gazda nem asanthatja meg hátrameret méltó,
miként masok szokta tenni. De vanak ita-
többet egy szántásba, mint a szokásnál keve-
sbbet három szántásba. Egész jövőnk szomszéd-
jából nagyon fontos, hogy jöveve a rendemű is
nagyobb bevetet területen nagy buszatermelők
legyen. Különösen a kankorica, burgonya, répá-
földeket csak egysejt szántott s aprva be-
náv, veszik be. A gyengébb talajméltek pedig
pótoljat durabb szuperfoszfátoszással, mert ha est
elmozsajzik tenni, akkor a gyenge művelé-
telajokon itasan nem váratnak nagy termést.
Szórjunk ki katasztrális holdunkat 200—250 kg.
szuperfoszfátot, ha lehet a valóságban előtt, ha
pedig addig nem kaphatjuk meg a szuperfoszfát-
ot — a mi a mostani nehézség vanai forrásom
mellett könnyen lehetőséges — szérjuk rá az
már kikelt vetésre október-november hónap-
sét akar tölti is, hónastes időben, mert
talan kísérlet bizonyítja, hogy a vésben
oidható foszforosavat tartalmazó szuperfoszfát fe-
lültrágyázás esetén is, különösen a csak ti-
szal bokrosodó buszánál épp oly termé-
kátassal bír, min ha vetés előtt szértak

A tőn háboru borzalmait ellen
faknak prófura van szükségük. A
van, küldje e címre: **Hadszolgátsó hivatal**
Budapest, Váci-útea 38. A posta ingyen.

— **Az állattilomány mekútlés.** A föld-
mívelésügyi miniszter október 10-4 rendeletet
adott ki, a melyben az úszborjukt, a három éves-
nél fiatalabb úszók és hasas tehenek vaszton
való szállítását és levágását megtiltotta. Fölha-
talmazva azonban a vármegyék alispánjait és a
törvényhatósági joggal félrüházott városok pol-
gármestereit, hogy egyes esetekben a tilalom alól
felmentést adjanak a helyhatósági állatörvényi
vagy illetékes gazdasági felügyelőik véleménye
alapján. A miniszter megengedi a felmentést a
vágsai tilalom alól — a mennyiben a helybeli
fogyasztás szükségessé teszi — oly helyeken, a
hol az 1913. évben a vágóhidon kátszátvón és
szarvasmarháknál kevesebbet vágtak.
szállítási engedélyt asoknak is, a kik g-
céra akarnak úszborjukt, három évesnél
lébb úszókt és hasas teheneket vasztra szállí-
tani. A tejszállítással foglalkozó gazdaságok tel-
jedőnt képező tehenszettekbeli származó úsz-
borjukt és tehenek szállítását is megengedhetünk
tarifa a gazdasági felügyelő javaslata esetén.
A felmentéseket az alispántól írásban kell kéni.

— **A háboru spréngel.** Budapeston történt.
Az önkéntes vöröskereszt ápolóné érdeklődés,
hogy ápolítja miként sebesült meg a **harcos.**
A fogoly sebesült orosz tisz volt, a ki azonban
beesült franciául és németül is. A esztét, meny-
ben megsebesült, így írta le:

— **Ránk jöttek a vörös nadrágos úszók,**
vadul kiáltva: Az anyád . . . A mi szíven ter-
lént, az borzasztó, az rettenetes, az maga a vég-
sület volt! Nem mondánk meg, nagyanyám as-
szonyo n, miféle kommandó az: Az anyád . . .
Az ápolóné mosolyogva elfordult.

Röntgen-laboratórium Jánosházán!

Okt. 1-én nyílt meg **Dr. MARTON ADOLF** röntgen-laboratóriuma.
hol átvilágítások eszközöltetnek diagnostikai célból. Felvételek is készülnek.

Tisztelt barátom!

Senki sem tudhatja, mikor érhetik tegyi szenvedések. Ön sem. Ha azt is hiszi, hogy erős és egészséges ki tudja nembe támadják már alattomban a szervezetét egy gonosz betegség csírái. Lbradjon fel és tekintsen nyugodtan le az éreik tensejébe, akkor láthatja, mennyit vétkozik napról-napra leggyermesebb szervei, sóval saját maga ellen vizsgálja meg egyszer alaposan egész testét! Azt fogja tapasztalni, hogy az emberek sokkal jobban ápolják külsőjüket. Minden nap mosdanak és fürdenek, néha fülbeleges sokat is, tehát a külső tisztaságról kellően gondoskodnak; de ha valaki azt kérdezné, hogy mi is tesznek az emberek belső szerveik tisztasága érdekében főképpen

a vér tisztítás

tekintetében, akkor nem lehet kielégítő feleletet adni mert eről ugyszólván egyáltalán nem gondoskodnak. Hiheletlen dolgok jutnak az emberi szervezetbe és mégsem gondolkodnak arra, hogy megsemitítsák a szennyitől a fölsőlegit, hogy eltávolítsuk a testből mindazt, ami nem odaváló

hogyan meg kell tisztítani a vért!

Pedig egészséges vér az az élet alapja, hiszen a vértől ered az emberben minden meleg, munkaképesség és erő. A vér tisztasága tehát egyértelmű az egészség megővő. A leginkább vétkozik az egészsége ellen az ak

a vér tisztítása

érdekében nem tesz semmit. A vér szennyezései akár külsők, akár bensők, idéznek elő minden betegséget innen ered minden kór, tömérdek nyomorúság, veseelélem, keserűség és fájdalom.

Az idegesség

századunk legnagyobb nyomorúsága csakis a vér hiányos tisztítására és táplálására vezethető vissza.

Nincsen olyan idegtápszert, mely evés után a szervezetbe bármiképpen is hatna az idegekre. Bármilyen szépen és nagyhangon hirdetik is az éfélé szereket, ez mind csak pusztá ámitás és félrevezetés egész közönséges család és csak arra jó, hogy a minden szalmaszálla kapaszkodó betegnek az utolsó garasát is elvegye tőle. Csak egyetlen

idegtápszert

létezik, és ez a vér, még pedig csakis az

egészséges, tiszta vér.

En látja el az idegrendszer legfinomabb elágazásait, reynál és adja meg az idegnek a szükséges táplálékot, az erőt és ellenálló képességet, amelyre oly nagy szükség van az embernek a létért való kemény küzdelemben. Egészséges vér nélkül nem viszi semmire, ha még olyan szép idegtápszereket raknak is eléje.

Mivel tisztítsuk tehát a vért?

A természet maga mutatja az utat. A növényvilág gyógytervei közt található a legtermészetesebb és

legkiválóbb vértisztítószer.

Minden lélegzet emlékeztet a természet örök törvényzetére, ahogy az örökké fennálló állat- és növény között Ezeket a természeti törvényeket senki sem tudja és nem is fogja megdönteni.

A lehető legjobb vértisztítószer meg kell ismernie. Ez

Grundmann P. gyógyszerész

Vértisztító teája

Vulnerál-védjeggyel

Ezt a teát előírás szerint, az az minden második, harmadik napon egy csészével kell állandóan innia, akkor látni fogja, hogy ember, és pedig egészséges ember. Ez a tea megadja testének az egészséget, életkedvet, tetterőt, fiatalos rugékonyságot, erőt, ellenállóképeséget, szellemi élénkséget egészen agg koráig és mindég legjobb barátja lesz és marad. Ez megvédi az egészséget tönkretető, minden felől támadó betegségek csírától, megóvja az idegességtől és csodásan javítja a közérzetet. A tea a legjobb szer a nedvek megromlásra, kiütések, sömör, hólyag és vesebajok anyagcsere zavarok érelmeszesedés és különösen

köszvény és csusz

ellen, azonkívül vértódulások, gyomor és bélbántalmak ellen. A tea rendessé teszi a székélést és elősegíti az emésztést. — Mellőzünk e helyen a köszönetnyilvánítások sorozatát ámbár naponként érkeznek a közönség minden köréből az elismerő levelek és hálairatok ezen tea nagyszerű hatásáról.

Mindenki győződjék meg maga a tea meglepő hatásáról és fejezze ki azzal háláját, hogy jó lélekkel ajánlja ezt a teát másoknak is. Csomagja 2, 4, 6 Kor. Próbacsomag 1 K. 5 ilyen próbacsomag 4 korona.

Egy sikeres kurához 2 db. 6 K-ás csomag szükséges, összesen 10 koronáért, bérmentve.

Grundmann P. gyógyszerész

Berlin, SW. 68. Friedrichstrasse 208.

Rendelő órák 8—7-ig vasárnap is.

Használati utasítás Grundmann vértisztító teájához.

Grundmann Vulnerál vértisztító teája mint házi szer legmelegebben ajánlható mindazoknak, akik kiütés, sömör, kelevény, nedvek megromlása, aranyér, vese, hólyag, máj és gyomorbetegségekben, különösen érelmeszesedésben, idegességben, anyagcserezavarokban

köszvény és csuszban

vagy vértódulásban szenvednek, oly módon használandó, hogy ezen teából egy evőkanálnyit egy csésze vízzel erősen felforraltunk és szükség szerint reggel vagy este langyosan isszuk.